หมวดที่ ๒ ข้อมูลเฉพาะของหลักสูตร

๑. ปรัชญา ความสำคัญ และวัตถุประสงค์ของหลักสูตร

ปรัชญาวิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก

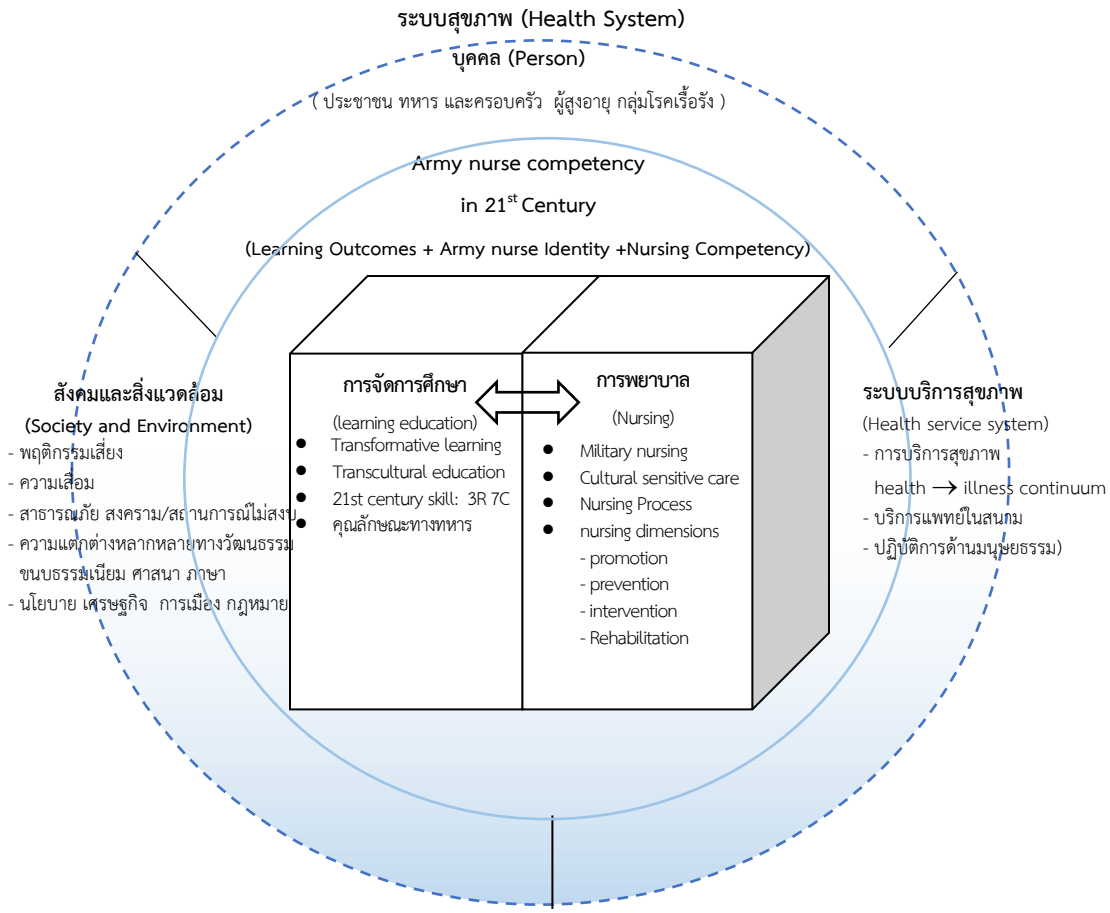
วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก เชื่อว่า องค์กรที่ได้รับการพัฒนาสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงจะเพิ่มศักยภาพในการผลิตบัณฑิต และพัฒนาบุคลากรทางการพยาบาลให้มีคุณภาพได้มาตรฐานสากล มีวินัย คุณลักษณะทางทหาร และใฝ่รู้เพื่อเพิ่มคุณค่าการบริการสุขภาพต่อมวลมนุษย์และอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข

ปรัชญาของหลักสูตร

หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิตของวิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก สร้างพยาบาลทหารที่ได้มาตรฐานวิชาชีพ มีความพร้อมในการให้บริการสุขภาพในทุกสถานการณ์ และตอบสนองความต้องการของกองทัพ สังคม และสถานการณ์โลกที่เปลี่ยนแปลง

ดังนั้น วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก จึงมุ่งเน้นให้ผู้เรียนเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถในการปฏิบัติการพยาบาลแบบองค์รวมแก่ผู้รับบริการทุกช่วงวัย โดยคำนึงถึงความหลากหลายทางวัฒนธรรมและเคารพศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ ซึ่งครอบคลุมทั้งการส่งเสริมสุขภาพ การป้องกันโรค การแก้ไขปัญหาสุขภาพและความเจ็บป่วย และการฟื้นฟูสุขภาพของผู้รับบริการ ทั้งในภาวะปกติ สถานการณ์ความไม่สงบ และภาวะภัยพิบัติ โดยผู้เรียนมีเจตคติที่ดีต่อวิชาชีพพยาบาล ยึดมั่นในคุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพมีจิตอาสาและหัวใจของความเป็นมนุษย์ นอกจากนี้ยังมีคุณลักษณะของพลโลกในศตวรรษที่ ๒๑ รู้เท่าทันเทคโนโลยีสารสนเทศที่ทันสมัย สามารถนำความรู้มาพัฒนาตนเองให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของประเทศ และสังคมโลก สามารถใช้วิจารณญาณในการแก้ปัญหา สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ในสถานการณ์ที่หลากหลาย ในขณะเดียวกันผู้เรียนต้องมีวินัย ธำรงไว้ซึ่งเกียรติศักดิ์ของทหาร และยึดมั่นในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข เพื่อตอบสนองความต้องการสุขภาพของประชาชนและภารกิจของกองทัพได้ การพัฒนาหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๖๐ ของวิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก จึงเป็นไปตามกรอบแนวคิด ดังแผนภาพ

กรอบแนวคิดหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต
หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ.๒๕๖๐

คำจำกัดความ

๑. ระบบสุขภาพ (Health system)

ระบบความสัมพันธ์ที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพโดยเกี่ยวข้องกับเหตุและปัจจัยต่างๆที่มีผลกระทบกับสุขภาพ ทั้งปัจจัยด้านบุคคล ปัจจัยด้านสภาพสังคมและสิ่งแวดล้อม และปัจจัยด้านระบบบริการสุขภาพ ดังนี้

๑.๑ ปัจจัยด้านบุคคล (Person) หมายถึง การที่บุคคลมีสุขภาวะที่สมบูรณ์และเชื่อมโยงกันเป็นองค์รวมอย่างสมดุล ทั้งมิติทางกาย ทางจิต ทางสังคมและทางปัญญา ผ่านกระบวนการสร้างเสริมสุขภาพ การป้องกันโรค การรักษาโรค และการฟื้นฟู โดยกลุ่มเป้าหมายได้แก่ ทหารและครอบครัว และประชาชนทั่วไป โดยเฉพาะผู้สูงอายุและผู้ป่วยโรคเรื้อรัง

๑.๒ ปัจจัยด้านสังคมและสภาพแวดล้อม (Social and environment) หมายถึง สภาพการณ์ที่อยู่รอบตัวคนหรือผู้ใช้บริการที่มีปฏิสัมพันธ์กันและมีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา นโยบายทางด้านเศรษฐกิจและการเมือง สังคมที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรม สิ่งแวดล้อมทางกายภาพและชีวภาพ รวมถึงสถานการณ์ที่มีสาธารณภัย ภัยพิบัติ เหตุการณ์ความไม่สงบ และภาวะสงคราม ซึ่งมีอิทธิพลต่อสุขภาพและการดูแลสุขภาพของผู้รับบริการ

๑.๓ ระบบบริการสุขภาพ (Health care system) หมายถึง ระบบบริการสุขภาพที่ประชาชนทุกคนสามารถเข้าถึงและเป็นบริการแบบองค์รวม มีการดูแลอย่างต่อเนื่องและเป็นการบริการสุขภาพเชิงรุก เป็นระบบบริการสุขภาพในระดับปฐมภูมิ ทุติยภูมิ และตติยภูมิ รวมถึงการบริการแพทย์ในสนามและการปฏิบัติการด้านมนุษยธรรม

๒. การจัดการศึกษาพยาบาล (Nursing education)

เป็นการจัดการศึกษาเพื่อผลิตพยาบาลวิชาชีพที่มีความรู้ความสามารถ และทักษะที่จำเป็นทางการพยาบาลที่สามารถปฏิบัติงานได้ในทุกสถานการณ์ ทั้งในสภาวการณ์ปกติ ภาวะภัยพิบัติและสาธารณภัย และภาวะสงคราม เป็นผู้มีคุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพ และเข้าใจเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชน กฎหมายวิชาชีพและกฎหมายอื่นๆ โดยการจัดเนื้อหาสาระสำคัญของวิชาต่างๆ ให้มีความเชื่อมโยงและต่อเนื่อง ด้วยการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เพื่อให้ผู้เรียนสามารถคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ และการตัดสินใจแก้ปัญหาได้อย่างเป็นระบบ การใช้นวัตกรรมและสารสนเทศเพื่อการศึกษาและการฝึกปฏิบัติการพยาบาลในสถานการณ์จริง/เสมือนจริง เพื่อให้สามารถปฏิบัติงานในทุกสถานการณ์สำหรับในหลักสูตรนี้ได้มีการจัดการศึกษาที่เน้นด้านต่าง ๆ ดังนี้

- การพัฒนาทักษะในศตวรรษที่ ๒๑ (21st Century skills) เพื่อเตรียมความพร้อมให้ผู้เรียนสามารถดำรงชีวิตอย่างมีศักยภาพเป็นพลโลกในศตวรรษที่ ๒๑ (3R, 7C) ได้แก่ ความสามารถด้านการอ่าน (Reading) การเขียน (Writing) การคิดคำนวณ (Arithmetic) การคิดเชิงวิพากษ์และการแก้ปัญหา (Critical thinking & problem solving) ความคิดสร้างสรรค์และความคิดเชิงนวัตกรรม (Creativity & innovation) ความเข้าใจบนวัฒนธรรมที่แตกต่างและหลากหลาย (Cross - cultural understanding) การประสานความร่วมมือการทำงานเป็นทีม และภาวะผู้นำ (Collaborative, teamwork & leadership) การสื่อสารและการรู้เท่าทันสื่อ (Communication, information & media literacy) คอมพิวเตอร์และข้อมูลสารสนเทศ (Computing & ICT literacy) และทักษะอาชีพและการเรียนรู้ (Career & learning skills)

- **คุณลักษณะทางพยาบาลทหาร (Military nurse attributes)** นอกเหนือจากการมีคุณลักษณะผู้นำทางทหารที่ดี มีวินัย มีคุณธรรมและจริยธรรม กล้าหาญ ซื่อสัตย์ สุจริต รับผิดชอบต่อหน้าที่ ปฏิบัติตามแบบธรรมเนียมทหาร มีความสามัคคีในหมู่คณะ มีความจงรักภักดีต่อสถาบัน ชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์และยึดมั่นในระบบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุขแล้ว พยาบาลทหารยังต้องมีความเข้มแข็ง อดทน และสามารถปฏิบัติงานในสภาวะที่ยากลำบาก การขาดแคลนทรัพยากรทางการแพทย์และในสถานการณ์ที่ไม่ปกติ

- **การเรียนรู้เพื่อการเปลี่ยนแปลง (Transformative learning)** เป็นการจัดการศึกษาพยาบาลให้มีสิ่งแวดล้อมของการเรียนรู้เพื่อการเปลี่ยนแปลง (Transformative Learning) ช่วยทำให้ผู้เรียนสามารถเข้าใจตนเองและปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลกในปัจจุบัน โดยจัดการเรียนการสอนที่เน้นการคิดอย่างมีวิจารณญาณ (Critical thinking) การคิดแบบไตร่ตรอง (Self- reflection) การสร้างเสริมให้ผู้เรียนมีทักษะปฏิสัมพันธ์ทางสังคม การสร้างบรรยากาศในการเรียนการสอนที่เคารพและยอมรับระหว่างผู้เรียนกับผู้สอน ผู้เรียนกับผู้เรียน และผู้เรียนกับผู้รับบริการ

- **การศึกษาข้ามวัฒนธรรม (Transcultural Education)** เป็นการศึกษาที่ให้ผู้เรียนเข้าใจและยอมรับในความเหมือนและความแตกต่างของวัฒนธรรม พัฒนาเจตคติที่ดีต่อวัฒนธรรมของตนเองและวัฒนธรรมที่แตกต่าง เพื่อให้ผู้เรียนอยู่ร่วมกับบุคคลอื่นในสังคมอย่างมีความสุขการจัดการศึกษาข้าม

วัฒนธรรมสำหรับพยาบาลเป็นการจัดการศึกษาเพื่อให้พยาบาลมีความรู้สามารถปฏิบัติการพยาบาลที่ตอบสนองความต้องการของผู้รับบริการที่มีวัฒนธรรมที่แตกต่าง และทำงานร่วมกับวิชาชีพอื่นในทีมสุขภาพได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๓. การพยาบาล (Nursing)

เป็นการพยาบาลแบบองค์รวม (Holistic care) อย่างเอื้ออาทร (Caring) และเป็นการดูแลอย่างต่อเนื่อง (Continuing care) ให้แก่บุคคล ครอบครัว และชุมชน ตั้งแต่สุขภาพดี ภาวะเสี่ยง ภาวะเจ็บป่วย และระยะสุดท้ายของชีวิตในทุกระดับของระบบบริการสุขภาพ โดยใช้กระบวนการพยาบาล (Nursing process) เป็นเครื่องมือในการแก้ไขปัญหาสุขภาพและการปฏิบัติการพยาบาลที่ครอบคลุมด้านการสร้างเสริมสุขภาพ การป้องกันโรค การรักษาพยาบาล และการฟื้นฟู โดยคำนึงถึงคุณธรรม จริยธรรม สิทธิมนุษยชน กฎหมายวิชาชีพและความแตกต่างทางวัฒนธรรม (Cultural diversity) การพยาบาลโดยใช้หลักฐานเชิงประจักษ์ (Evidence based) การทำงานแบบร่วมมือ (Collaborative) และการเคารพในความเป็นปัจเจกบุคคล (Individual) ของผู้รับบริการ เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงไปสู่ผลลัพธ์ทางการพยาบาลที่พึงประสงค์ และสุขภาวะ (Well-being) ที่เป็นองค์รวมอย่างสมดุลของผู้รับและผู้ให้บริการ โดยคำนึงถึงคุณธรรม จริยธรรม สิทธิมนุษยชนและกฎหมายวิชาชีพ อีกทั้งสามารถให้การพยาบาลทั้งในภาวะปกติและภาวะฉุกเฉินโดยเน้นด้านต่างๆ ดังนี้

- การพยาบาลทหาร (Military nursing) เป็นการพยาบาลอย่างองค์รวม ให้แก่ ทหาร ครอบครัว ชุมชน และประชาชน ครอบคลุมการสร้างเสริมสุขภาพ การป้องกันควบคุมโรค/เวชกรรมป้องกัน การรักษาพยาบาล และการฟื้นฟูสภาพ ทั้งในภาวะปกติ ภาวะฉุกเฉิน และสถานการณ์ความไม่สงบ การดูแลช่วยเหลือเมื่อเกิดการบาดเจ็บจากสถานการณ์ต่างๆ ในภาคสนาม การปฏิบัติการรบ การเกิดภัยพิบัติ อุบัติภัยหมู่ รวมถึงการปฏิบัติในด้านมนุษยธรรม

- **การดูแลที่มีความไวต่อวัฒนธรรม/ การดูแลข้ามวัฒนธรรม (Cultural sensitive care)** เป็นการดูแลที่พยาบาล/ผู้ให้บริการมีความตระหนักทางวัฒนธรรม มีความรู้และแสวงหาความรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรมของผู้รับบริการ สามารถปฏิบัติการพยาบาลที่ตอบสนองความต้องการของผู้รับบริการที่มีความแตกต่างทางวัฒนธรรม ให้การดูแลโดยคำนึงถึงและเคารพซึ่งวัฒนธรรมของผู้รับบริการ ช่วยเหลือผู้รับบริการในการรักษาไว้ ปรับและเปลี่ยนแปลงการปฏิบัติให้เข้ากับรูปแบบของการดูแลสุขภาพจากทีมสุขภาพ

๔. สมรรถนะพยาบาลทหารบกในศตวรรษที่ ๒๑ (Army Nurse Competency in 21st Century)

เป็นคุณลักษณะทั้งในด้านความรู้ ทักษะ และพฤติกรรมของพยาบาลทหารบก ซึ่งจำเป็นต่อการปฏิบัติงานในตำแหน่ง บทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบของพยาบาลวิชาชีพ และต่อภารกิจของกองทัพบก ให้ประสบความสำเร็จ โดยสมรรถนะทางการพยาบาลเป็นการบูรณาการความรู้ทักษะประสบการณ์และเจตคติเพื่อดูแลผู้รับบริการ มีรูปแบบการดูแลที่มีประสิทธิภาพสอดคล้องกับความต้องการทางสุขภาพของผู้รับบริการ ครอบครัว และภารกิจของกองทัพเป็นสำคัญ โดยอยู่ภายใต้ข้อกำหนดของสภาการพยาบาล ทั้งนี้ยังสอดคล้องกับผลการเรียนรู้ ๖ ด้าน อัตลักษณ์บัณฑิตของสถาบัน และความสามารถของผู้เรียนที่พึงประสงค์ในศตวรรษที่ ๒๑ มีความรู้สามารถในการพยาบาลที่ครอบคลุม ๔ มิติ ทั้งการส่งเสริมสุขภาพ การป้องกันโรค การแก้ไขปัญหาสุขภาพและความเจ็บป่วย และการฟื้นฟูสุขภาพของผู้รับบริการ แก่ผู้รับบริการทุกระดับของสถานบริการในระบบสุขภาพ

วัตถุประสงค์ของหลักสูตร เพื่อผลิตบัณฑิตให้มีความรู้ความสามารถดังต่อไปนี้

๑. มีความรู้ความสามารถในการปฏิบัติการพยาบาลแบบองค์รวมแก่ผู้รับบริการทุกช่วงวัย ทุกภาวะสุขภาพ โดยคำนึงถึงความหลากหลายทางวัฒนธรรมของผู้รับบริการ และเคารพศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์และมีความเอื้ออาทร

๒. มีความรู้ความสามารถในการพยาบาลที่ครอบคลุม ๔ มิติ แก่ผู้รับบริการทุกระดับของสถานบริการในระบบสุขภาพโดยใช้ศาสตรและศิลปะทางการพยาบาล และหลักฐานเชิงประจักษ ภายใต้กฎหมายและจรรยาบรรณวิชาชีพ

๓. มีความรู้ความสามารถในการบริหารจัดการหน่วยงานเพื่อให้การพยาบาลในภาวะปกติ สถานการณ์ความไม่สงบ และภาวะภัยพิบัติ

๔. สามารถคิดวิเคราะห์อย่างมีวิจารณญาณ ใชการวิเคราะหเชิงตัวเลข และใชสถิติไดอยางเหมาะสมในการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ มีความยืดหยุ่นและสามารถทำงานเป็นทีมร่วมกับผู้อื่นได้ในสถานการณ์ที่หลากหลาย สามารถสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๕. มีทักษะในการศึกษาหาความรู้ในการปฏิบัติงานและความรู้ที่เกี่ยวข้อง และรู้เท่าทันเทคโนโลยีสารสนเทศที่ทันสมัย เพื่อนำความรู้มาพัฒนาตนเองวิชาชีพ และสังคมให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของประเทศและสังคมโลก

๖. มีเจตคติที่ดีต่อวิชาชีพพยาบาล ปฏิบัติการพยาบาลด้วยความศรัทธาในวิชาชีพยึดมั่นในคุณธรรมจริยธรรมและมีจิตอาสา

๗. มีวินัย ซื่อสัตย์ สามัคคี ธำรงไว้ซึ่งเกียรติศักดิ์ของทหาร มีภาวะผู้นำและยึดมั่นในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข

ทั้งนี้วัตถุประสงค์ของหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๖๐ มีความสอดคล้องกับคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ของสาขาพยาบาลศาสตร์ พ.ศ. ๒๕๕๒ และเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตร ระดับปริญญาตรี พ.ศ. ๒๕๕๘ (ภาคผนวก ๑)